

Rozszerzone rolnictwo i rozszerzone środowisko

Roľnictwo a środowisko naturalne

Podczas zeszłego dziesięciolecia, zainteresowanie zawodem rolnika w państwa wstępujących wykazywało znaczące fluktuacje. W wielu krajach obserwowano znaczny wzrost na początku lat dziewięćdziesiątych a następnie obniżenie. Do roku 2000 całkowita liczba zatrudnionych w roľnictwie zmniejszyła się znacznie we wszystkich krajach, z wyjątkiem Polski. Również, znaczenie sektora rolniczego w dużej mierze zostało zmniejszone w okresie transformacji, dochodząc do 10% PKB (OECD, 2001).

Ogólny wzrost gospodarczy w krajach środkowej Europy wschodniej podczas zeszłych lat nie został wyrażony w produkcji rolnej, która ogólnie obniżyła się. Przeciwnie do tego, wzrosły obawy o transgeniczną żywność. Dlatego, w ubiegłych latach równowaga między importem i eksportem produktów rolnych była ujemna, albo jak w przypadku Węgier, które są całkowicie eksportującym krajem, stała się gorsza (Pouliquen, 2001). Głównymi produktami eksportowanymi przez te kraje są produkty mleczne, wieprzowina, zboża, owoce, warzywa i wino (OECD, 2001) (Tabela 1).

Wszystkie wyżej wymienione czynniki to rezultat niskiej wydajności. W Polsce, wartość dodana na robotnika dochodzi do 8% w stosunku do Unii. Jest to ściśle powiązane z wysoką gęstością zatrudnienia w roľnictwie na ćwierć akra, które jest o 3,2 razy większe niż w Unii. Wielkość działalności rolniczej na Węgrzech, w Czechach i na Słowacji, jest porównywalna ze średnią Unii, albo nieco wyższa. To powoduje, że sektor roľnictwa w tych krajach jest bardziej wydajny.

Sytuacja rolnictwa w Krajach Unii

Gleba przeznaczona do wykorzystania rolniczego (tereny wykorzystywane rolniczo) zajmują 39% całości terytorium 15 krajów członkowskich.

Zarówno struktura gospodarstw (Tabela 2), jak i dynamiczna sytuacja, która charakteryzuje się pewnymi ogólnymi i stopniowymi zmianami:

- Obniżenie liczby gospodarstw (Tabela 3), szczególnie silne w kategorii małych gospodarstw rodzinnych, (mniejsze niż 20 ha) (Vidal, 2000).
- Zmniejszenie osób związanych z rolnictwem (Tabela 4). Jedyna kategoria upraw, gdzie absolutny wzrost ilości zatrudnienia jest zauważany w większych niż 50 ha gospodarstwach (Vidal, 2001).
- Wzrost średniej wielkości gospodarstw (średnio, około 40% między rokiem 1987-97 dla 12 krajów Unii) i ogólnie średniej wielkości upraw rolniczych (Tabela 5),
- Wzrost koncentracji rolniczych działalności ekonomicznych, dochodu rolniczego (Tabela 6), średniego krajowego produktu brutto (PKB) i średniej ekonomicznej wielkości upraw rolniczych, jako rezultat opisanych powyżej. Koncentracja ekonomicznych działalności rolniczych jest szczególnie intensywna. W 1997 roku, 10% europejskich upraw rolniczych wyprodukowało 2/3 całkowitego produktu brutto. Połowa europejskich upraw rolniczych wyprodukowała 95% całkowitego produktu brutto (Gross Standard Profit). Dlatego, znaczenie gospodarcze drugiej połowy upraw rolniczych pozostaje nieistotnym (Vidal, 2000).

Mówiąc bardziej ogólnie, rolnictwo pozostaje w Unii głównie interesem rodzinnym, odkąd w 1997 roku rodzinna siła robocza stanowiła 79% sumy, (Vidal, 2001), podczas gdy działalność rolnicza jest zasadniczo opanowana przez właścicieli uprawy, albo przez dzierżawców aż w 98%. Procent terenu uprawianego

przez jego właściciela przejawia tendencję do obniżania z biegiem czasu, z powodu, po pierwsze, obniżenia liczby małych upraw rolniczych a po drugie dużej wartości terenu dającego możliwości wynajmowania (Vidal, 2000). Liczba robotników sezonowych i czasowych nieznacznie zwiększyła się od np. 1997 wahała się w granicach 75%.

Zarówno struktura wieku, tendencja starzenia się siły roboczej związanej z rolnictwem jest zauważona, tendencja, która jest bardziej znacząca niż ta zauważalna w innych sektorach, pisuje, że osoby pracujące powyżej 55 roku życia stanowią z 32% do 38% zatrudnionego na stałe personelu, w latach 1980-95.

Na koniec, czy nie warto zauważyć, że znaczenie terenów rolniczych jest porównywana do terenu pracy i wzrastała w przeszłości we wszystkich krajach szybciej niż wzrost rolniczych upraw, co oznacza, że wydajność pracy ciągle wzrasta (Vidal, 2001).

Wnioski ogólne: Rozszerzone rolnictwo i rozszerzone środowisko

Rozszerzenie Unii jest wyborem strategicznym i politycznym wyborem, który spowoduje kilka ekonomicznych rezultatów w krótkim czasie, ale oczekiwane są również znaczące długoterminowe efekty makroekonomiczne na skalę światową.

Kraje wstępujące do Unii będą mieć tylko mały udział w ogólnym produkcie brutto, ale zasadniczy dla populacji i bardzo wielki w użytkowaniu terenów rolniczych zamieszkałych przez rolnicze populacje Unii.

Kraje te są wciąż w fazie przejściowej pomiędzy gospodarką sterowaną centralnie a gospodarką rynkową i stają w obliczu wielu wyzwań związanych z kontynuowaniem i restrukturyzacją swoich ekonomii.

W tych ramach, jest bardzo ważne, aby restrukturyzować gospodarkę rolną, która obecnie staje przed wieloma instytucjonalnymi, administracyjnymi, prawnymi i gospodarczymi

niedostatkami i zatrudnia większą część populacji w ramach gospodarstw nastawionych na produkcję własną służącą do przetrwania, względnego-przetrwania, przez co przyjmuje większa część obciążeń społecznych.

Określone definicje, pod którymi rozszerzenie zostało osiągnięte i zostaje realizowane w sektorze rolnictwa, zmierza dokładnie do przebudowy gospodarki (CEC, 2002a), obejmując jednak duży stopień niepewności, rozpatrując środowisko makroekonomiczne a szczególnie tempo rozwoju i jego konsekwencji w zatrudnieniu.

Rolnictwo jest silnie chronione jako strefa działalności gospodarczej, z powodu złożonych gospodarczych, społecznych i środowiskowych zadań, którym służy. Dlatego, konsekwencje rozszerzenia Unii w rolnictwie mogą być obserwowane poza zakresem stosowanych metod (jak protekcjonizm cen, dotacje, struktury) przed i po rozszerzeniu, dla każdego sektora produkcji rolnej oddzielnie i osobno w każdym z krajów wstępujących i 15 krajach Unii.

Hipotezy na temat konsekwencji rozszerzenia Unii

Hipotezy, które zostały stworzone, opierają się głównie na wzorach matematycznych, z których każdy jest ograniczony przez czynniki, które może obejmować. Tak, więc są one wskaźnikową, ale nie istotną wartością. Wszystkie hipotezy zbiegają się w ogólną konkluzję, że rozszerzenie będzie mieć drobne negatywne konsekwencje dla ogólnego dochodu rolniczego 15 krajów Unii i pozytywne efekty dla rolniczych dochodów rolników. Jednak, rozwój jest przewidziany, m.in. w produkcji mleczarskiej, hodowli ryżu i twardej pszenicy. Jako główne efekty, obserwujemy wzrosty cen produktów, obniżenie zapasów jak również obniżenie eksportu.

Jest oczywiste, że jak w przeszłości, wyzwanie dla rolnictwa w 15 krajach Unii, kładzie odpowiedzialność na presji w kierunku restrukturyzacji gospodarstw, to jest, obniżeniu zatrudnienia

i koncentracji upraw, wzroście wydajności za roczną jednostkę roboczą (Yearly Work Unit). W większości północnych krajów europejskich ten nacisk obejmuje niewielką część populacji. Przeciwnie, w niektórych krajach południowej Europy, obejmuje znaczną część populacji i krajowego produktu brutto. W tych krajach, ważna część produkcji rolnej dotyczy dziedzin, w których kraje wstępujące nie posiadają znacznego udziału.

Podsumowując, można powiedzieć, że powiększenie będzie mieć tylko drobny wpływ na rolnictwo w 15 krajach Unii, co najmniej w średniej perspektywie czasowej. Ponadto, poprzez umowy dwustronne pojawia się znaczący stopień finalizacji zakupów produktów rolnych z nowych państw członkowskich. Powiększenie jednakże, było faktem, który wymagał intensyfikacji reformy polityki rolnej w kierunku, w jakim zmierzało, i stało na czele stopniowej «liberalizacji» światowego handlu produktami rolnymi.

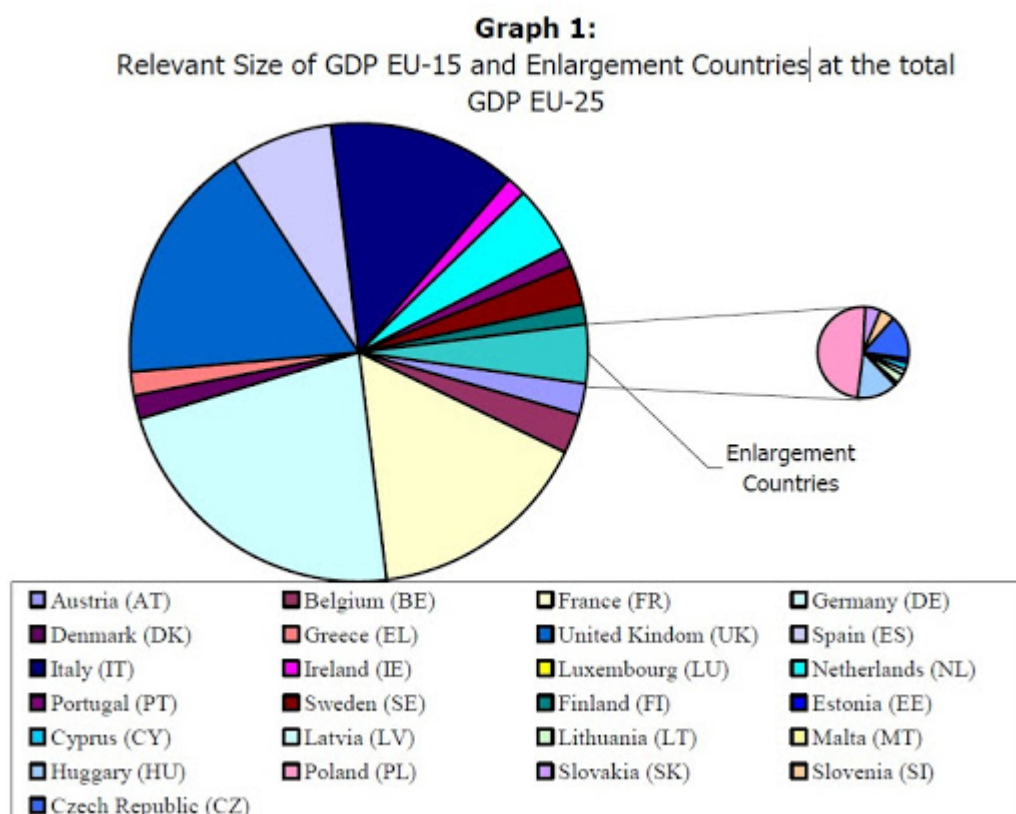
W przeciwieństwie, dla nowo przyjętych państw członkowskich, dzięki rozszerzeniu oczekuje się konsekwencji dla ich rolnictwa, głównie długoterminowych, jak również stworzenia stabilnych i wiarygodnych strukturalnych, prawnych i gospodarczych zasad działania, które utrzyma zwiększony nacisk a zarazem przyczyni się do restrukturyzacji sektora rolniczego.

Biorąc pod uwagę fakt, że cała polityka Unii jest wynikiem negocjacji, wszystkie przyszłe decyzje są ważne z uwagi na określenie związku pomiędzy naciskiem a wkładem, szczególnie te, które są powiązane z programowaniem okresu podatkowego od 2006-2013. Chociaż kraje Unii próbowały przewidzieć rozwój, co wiązało się z różnymi decyzjami, udział nowych państw członkowskich zmienia układ sił i tworzy nowe warunki przy stołach negocjacyjnych.

Równowaga, która wyniknie – wyłącznie w kwestii strukturalnej – będzie rozstrzygać finansowanie programów politycznych aż do 2013 roku i również będzie zdolna, (kiedy i jeśli to

osiągnię), do włączenia jako jedna z konsekwencji rozszerzenia Unii, jak również do określenia części konsekwencji dla rolnictwa wynikających z rozszerzenia Unii Europejskiej.

Wykres 1. Wkład PKB (produktów krajowych brutto) państw UE15 i krajów nowo wstępujących na PKB UE-25 (Enlargement Countries – kraje o które powiększyła się UE)



Źródła: 1) CEC-DG Agriculture (2001b) 2) Eurostat (2002b), 3) CEC (2003c)

Jeśli potrzebujesz pomocy w napisaniu pracy z zakresu ochrony środowiska, to polecamy serwis [pisanie prac](#) - prace z ekologii i innych kierunków pisane na (prawie) każdy temat.